

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระบวนทัศน์ใหม่เน้นการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการสร้างศักยภาพและคุณภาพชีวิตของคนเป็นแกนหลักของการพัฒนา เนื่องจากบทเรียนที่เน้นการพัฒนาเชิงเศรษฐกิจเป็นหลักได้ส่งผลให้คุณภาพของการศึกษา และคนในสังคมเกิดความไม่สมดุล ทำให้ค่านิยมด้านวัตถุถูกใช้เป็นเครื่องบ่งชี้ความเจริญของสังคมมากกว่าค่านิยมด้านความดีงาม มองข้ามความหมายของการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข ทำให้เกิดการแข่งขันและการเอาเปรียบ โดยไม่คำนึงคุณค่าบุคคลอื่น คุณภาพของประชากรจึงเต็มไปด้วย ความฟุ้งเฟ้อ แข่งแย้ง แข่งขัน ไม่อดทน ขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ และคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม อีกทั้งปัญหาความยากจน ปัญหาเสียดัด ปัญหาการทุจริต ประพฤติมิชอบในส่วนราชการที่ยังแก้ไขไม่หมด มีการทุจริตคอร์รัปชันมากขึ้นทั้งในระดับบุคคลและองค์กร ปัญหาความขัดแย้งของคนในสังคมมีเพิ่มมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2545, หน้า 6) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสถาบันศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม พบว่าระดับคุณธรรมจริยธรรมในหมู่คนไทยลดลงเมื่อเทียบกับอดีตที่ผ่านมา โดยเฉพาะความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความมีสติสัมปชัญญะ และความมีระเบียบวินัย (นราทิพย์ พุ่มทรัพย์, 2552, หน้า 22) สภาพปัญหา และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ชี้ให้เห็นว่า จริยธรรมของคนไทยได้เสื่อมถอยลง และคุณภาพของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของเยาวชนขาดจริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามระบบวิถีชีวิตที่ดีงามของคนไทย

นอกจากนี้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทันให้มีความพร้อมทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวทางพัฒนาคนดังกล่าว มุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะ และความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน ซึ่งแนวทางดังกล่าว สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม รักความ

เป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, คำนำ) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 รวมทั้งแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 - 2559 ได้มุ่งการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข และพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์เป็นทุนสังคมที่สำคัญที่สุด และมีบทบาทเป็นทั้งผู้สร้างการพัฒนาและผู้ได้รับผลกระทบจากการพัฒนา จึงจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพคนในทุกมิติ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา จริยธรรม วัฒนธรรมในการดำรงชีวิตให้เกิดสังคมคุณภาพ ภูมิปัญญา และการเรียนรู้ที่เอื้ออาทรเป็นแกนสำคัญต่อการนำไป ปฏิบัติ คือ การเน้นจริยธรรมของประชากรเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกภาคส่วนของประเทศจะต้องคำนึงถึง เนื่องจากประชากรประเทศใดมีจริยธรรมสูง ประเทศนั้นจะสงบสุขเจริญรุ่งเรือง ในทางตรงกันข้ามหากประเทศใดมีประชากรที่มีจริยธรรมต่ำ ประเทศนั้นๆ จะมีแต่ความวุ่นวายและยากที่จะเจริญรุ่งเรืองได้ ด้วยเหตุนี้ จริยธรรมของประชากรจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาประเทศ

กระบวนการศึกษาอบรม และการพัฒนาการเรียนรู้ในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ จึงได้เน้นคุณค่าของการปลูกฝังจริยธรรมแก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ และเป็นหน้าที่หลักสำคัญของระบบการศึกษาในปัจจุบัน เพราะบทบาทของการศึกษาคือ การให้ความรู้ ให้การอบรม การขัดเกลาทางสังคม และการถ่ายทอดทอดวัฒนธรรม ให้สมาชิกในสังคมมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การปลูกฝัง และเสริมสร้างจริยธรรมเป็นสิ่งจำเป็นและควรเริ่มต้นตั้งวัยเด็ก เนื่องจากปลูกฝังได้ง่าย เด็กพร้อมที่จะรับรู้และปฏิบัติตาม ดังที่ สุমনทนา พรหมบุญ (2544, หน้า 10) กล่าวว่า การพัฒนาจริยธรรมเด็กเป็นสิ่งจำเป็นมาก ช่วงวัย 3 - 8 ปี เป็นวัยที่เหมาะสมที่จะปลูกฝังจริยธรรม และพระสันตะปาปาปอลที่ 6 (Paul VI) ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาจริยธรรมตั้งแต่เด็กเช่นเดียวกันว่า รากฐานทางศาสนาศีลธรรม และจริยธรรมจะปรากฏตั้งแต่แรกเริ่มของชีวิต เป็นระยะที่สำคัญที่สุดในการจะรักษาความสมดุลของชีวิตของตนในภายหน้า เพราะเด็กจะซึมซับเอาลักษณะการแสดงออกทัศนคติ และประสบการณ์มากมาย ซึ่งเด็กจะรวบรวมเข้าไว้ในตัวเป็นรากฐานของชีวิตที่จะเจริญเติบโตขึ้นและปรากฏให้เห็น

แนวทางหนึ่งของการพัฒนาเพื่อลดปัญหาของสังคมลงได้ก็คือ การพัฒนาจริยธรรมให้ฝังลึก เป็นค่านิยมอยู่ในลักษณะนิสัย และจิตใจของบุคคล เพื่อให้เป็นพื้นฐาน หรือภูมิคุ้มกันให้บุคคลมีความรู้สึกละอายต่อการกระทำสิ่งที่ไม่ถูกต้อง สิ่งชั่วร้ายทั้งปวง หันมาประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องดีงามตามมาตรฐานที่สังคมยอมรับและต้องการให้มากขึ้น เพราะจริยธรรมเป็น

เครื่องมือที่สำคัญยิ่งของมนุษย์ จึงต้องยึดถือ ปฏิบัติ และดำเนินชีวิตตามแนวทางจริยธรรมตามความสามารถของแต่ละบุคคล จนสามารถใช้จริยธรรมเป็นเครื่องมือในการบรรเทา หรือดับทุกข์ได้ การศึกษาด้านจริยธรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างสันติสุข ทั้งนี้ เพราะความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมนั้นมีลักษณะที่เป็นอันตรกิริยา (Interaction) กล่าวคือ มีการปฏิบัติต่อกัน ทั้งทางสร้างสรรค์และบ่อนทำลาย การปลูกฝังจริยธรรมจึงเป็นการสร้างคนให้เป็นคนมีจิตใจ ประเสริฐสมบูรณ์ ขยายขอบเขตคุณงามความดี ไปถึงการช่วยเหลือผู้อื่นให้พบกับสิ่งที่ดีงาม มีความสุขโดยทั่วกันด้วยรักและเมตตาธรรม (สาโรช บัวศรี, 2526, หน้า 7-8; เสถียรพงษ์ วรรณปก, 2537, หน้า 18-25; Grassian, 1990, pp. 11-12)

จากความสำคัญของจริยธรรมดังกล่าวจะเห็นได้ว่า จริยธรรมเป็นเครื่องกำหนด ความเจริญ และความเสื่อมของสังคม ดังนั้น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จำเป็นต้องพัฒนา จิตใจควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ดังที่ (พระธรรมวิสุทธิมงคล, 2542, คำนำ) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นส่วนสำคัญยิ่งที่จะกล่อมเกล่าจิตใจของเยาวชน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของ ประเทศชาติให้มีจริยธรรมบนพื้นฐานเหตุผลความรับผิดชอบ มีจิตใจเป็นสาธารณะทำให้เป็น ผู้ครองชีวิตอย่างมีความสุข ครอบครองอุ่น และเป็นสมาชิกที่มีประสิทธิภาพในสังคมของ ชาติ ซึ่งสอดคล้องกับ พระธรรมปิฎก (ม.ป.ป., หน้า 48) กล่าวถึง จริยศึกษาและจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรมจะเป็นตัวจัดการประสานกลมกลืนวิชาต่าง ๆ ให้เกิดความสมดุลเพื่อให้มนุษย์เป็นอยู่ อย่างดี โดยทั้งมนุษย์ สังคม ธรรมชาติ ต่างก็ดำรงอยู่และงอกงามไปด้วยกันด้วยดี

การพัฒนาจริยธรรมโดยการบูรณาการในหลักสูตรมีความเหมาะสมอย่างยิ่ง เพราะสภาพ ที่แท้จริงแล้วจริยธรรมเป็นสิ่งที่ต้องบูรณาการเข้าสู่ทุกวิชาที่เรียนรู้ให้มากที่สุด จริยธรรมเป็น เรื่องที่ต้องเรียนรู้และประพฤติปฏิบัติ เป็นสิ่งที่ต้องเรียนด้วยชีวิต เพื่อให้ชีวิตของคนเรานั้นดำเนิน ไปด้วยดี ทำอย่างไรจึงจะสามารถนำวิชานั้นไปใช้ประโยชน์ได้ด้วยดี จริยธรรมเป็นสิ่งที่ประสาน คนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของสังคม ให้รู้จักคิดพิจารณา และรู้เห็นถูกต้องตามความจริง (พระธรรมปิฎก, 2540 ก, หน้า 46) ซึ่งการพัฒนาจริยธรรมในโรงเรียนนั้นจะต้องจัดให้ผู้เรียน ได้เกิดความรู้ (Knowledge) โดยรู้ว่าสิ่งใดดี สิ่งใดชั่ว อะไรถูก อะไรผิด เกิดเจตคติ หรือค่านิยม (Attitude or Values) มีศรัทธาในความดี นิยมยกย่องคนดี มีอุดมคติ มีค่านิยมสอดคล้องกับ จริยธรรม และเกิดทักษะ (Skill) มีความคล่องแคล่วในการปฏิบัติ โดยการนำหลักจริยธรรม มาปฏิบัติในชีวิตจริงจนเป็นนิสัย เป็นพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่บุคคลจะต้องมีเหตุผลเชิงจริยธรรม ในการเลือกปฏิบัติตามระดับของจริยธรรมของแต่ละบุคคล (พระเมธีธรรมาภรณ์, 2534, หน้า 85; สำรัง บัญเริงรัตน์, 2544, หน้า 18-20) ดังนั้น การบูรณาการจริยธรรมในหลักสูตรจึงเป็น การจำแนกค่านิยมเชิงจริยธรรมที่ต้องการพัฒนานำมาประยุกต์ใช้ในสภาพแวดล้อม และรายวิชา

ที่หลากหลายให้มีความสัมพันธ์กับชีวิต ประสบการณ์ดังกล่าวจะกระตุ้นให้นำความสามารถที่ได้เรียนรู้ใช้ในเหตุการณ์ทั่วไป และประยุกต์ความสามารถในทางจริยธรรมในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับ บลูม (Bloom, 1979, p. 38) กล่าวว่า เมื่อผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้เมื่อเผชิญปัญหา หรือสถานการณ์ใหม่ จะสามารถเลือกเทคนิควิธีการเพื่อแก้ไขปัญหา (Problem - Solving) ได้ โดยอาศัยการวิเคราะห์ และความเข้าใจในปัญหา หรือประสบการณ์ใหม่นั้น ใช้ประสบการณ์เดิม หรือวิธีการที่ได้เรียนรู้มารวมทั้งการแยกแยะจัดการเกี่ยวกับประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่ อีกด้วย

การบูรณาการจริยธรรมในหลักสูตรเป็นการพัฒนาหลักสูตรที่มีเป้าหมายเน้นการกำหนด คุณลักษณะของผู้เรียนตามที่ต้องการ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นสัมพันธภาพ ของผู้สอนกับผู้เรียน รวมทั้งเป็นหลักสูตรที่มุ่งส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม สามารถบูรณาการ จริยธรรมในเนื้อหาวิชาทุกวิชาให้สมจริงสมจัง จนไม่สามารถแยกออกว่าส่วนใดเป็นเนื้อหาวิชา ส่วนใดเป็นเนื้อหาจริยธรรมที่สอดแทรกไว้ โดยอาศัยการปฏิบัติงาน และการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่สามารถปลูกฝังแนวคิด ค่านิยม และฝึกปฏิบัติพฤติกรรมทางจริยธรรม (ก่องแก้ว เจริญอักษร, 2539, หน้า 259 - 260) การบูรณาการจริยธรรมในหลักสูตรนั้นสามารถจัดทำได้ หลายลักษณะ ได้แก่ การบูรณาการแบบการสอดแทรก (Infusion) แบบคู่ขนาน (Parallel) แบบ พหุวิทยาการ (Multidisciplinary) และแบบข้ามวิชา (Trans-Disciplinary) (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2544, หน้า 52) ซึ่งสอดคล้องกับโฟการ์ตี (Fogarty, 1991, pp. 61 - 65) กล่าวว่า การบูรณาการหลักสูตร อาจกระทำได้โดยการบูรณาการภายในสาขาวิชาเดียว การบูรณาการข้ามสาขาวิชา และการ บูรณาการภายในตัวผู้เรียนและระหว่างผู้เรียน และฮอปกินส์ (Hopkins, 1938, pp. 42 - 48) ชี้ให้เห็นว่า การบูรณาการทางจริยธรรมจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบองค์รวม สามารถ นำไปใช้เพื่อแก้ปัญหาเชิงจริยธรรมในชีวิตจริงมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรชัย หนูแก้ว (2541, บทคัดย่อ) พบว่า หลักสูตรบูรณาการทางจริยธรรมสามารถพัฒนาระดับจริยธรรม ของผู้เรียนที่สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียนตามที่ครูต้องการได้อีกด้วย

จากสภาพปัญหาดังกล่าวจึงมีความจำเป็นในการแสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหา จริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 2 ความต้องการทางด้านการบูรณาการจริยธรรมใน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 1 มาตรา 6 ระบุว่า การจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข และ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 - 2559 ได้มุ่งพัฒนานคน หรือทุนมนุษย์เป็นทุนสังคมที่สำคัญที่สุด

และความจำเป็นในการแสวงหาแนวทางในการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่ 2 (พ.ศ. 2549 - 2553) โดยกำหนดมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียนไว้ 7 มาตรฐาน และในมาตรฐานที่ 1 กำหนดว่า ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย 6 ตัวบ่งชี้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2551, หน้า 34) เพื่อบรรลุตามเป้าหมายในการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยเฉพาะมาตรฐานด้านผู้เรียน ซึ่งถือเป็นหัวใจหลักของการจัดการศึกษา ที่จะบอกลถึงคุณภาพของสถานศึกษา ผลสำเร็จจากการดำเนินงานการจัดการศึกษา คือ นักเรียนเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข ตลอดจนความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาบุคคลในสังคมให้เป็นคนดี คนเก่ง จริยธรรม และมีความรู้ เพื่อมุ่งสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันสามารถแก้ปัญหาของหลักสูตรรายวิชาที่ขาดการบูรณาการจริยธรรมให้เด่นชัด และปัญหาของครูระดับประถมศึกษาที่ขาดความพร้อมในการบูรณาการจริยธรรมในหลักสูตร ดังนั้น ผู้วิจัย สนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 2 การบูรณาการการเรียนการสอนใช้รูปแบบการสอดแทรก (Infusion) มีเทคนิคการสอนที่หลากหลายเป็นกลยุทธ์ เพื่อเป็นแนวทางในการปลูกฝัง และเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงจริยธรรม และความเป็นผู้มีจริยธรรมให้กับนักเรียนอย่างยั่งยืน และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรมเชิงจริยธรรม และเจตคติเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 2 ทั้งก่อนการทดลอง และหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

สมมติฐานของการวิจัย

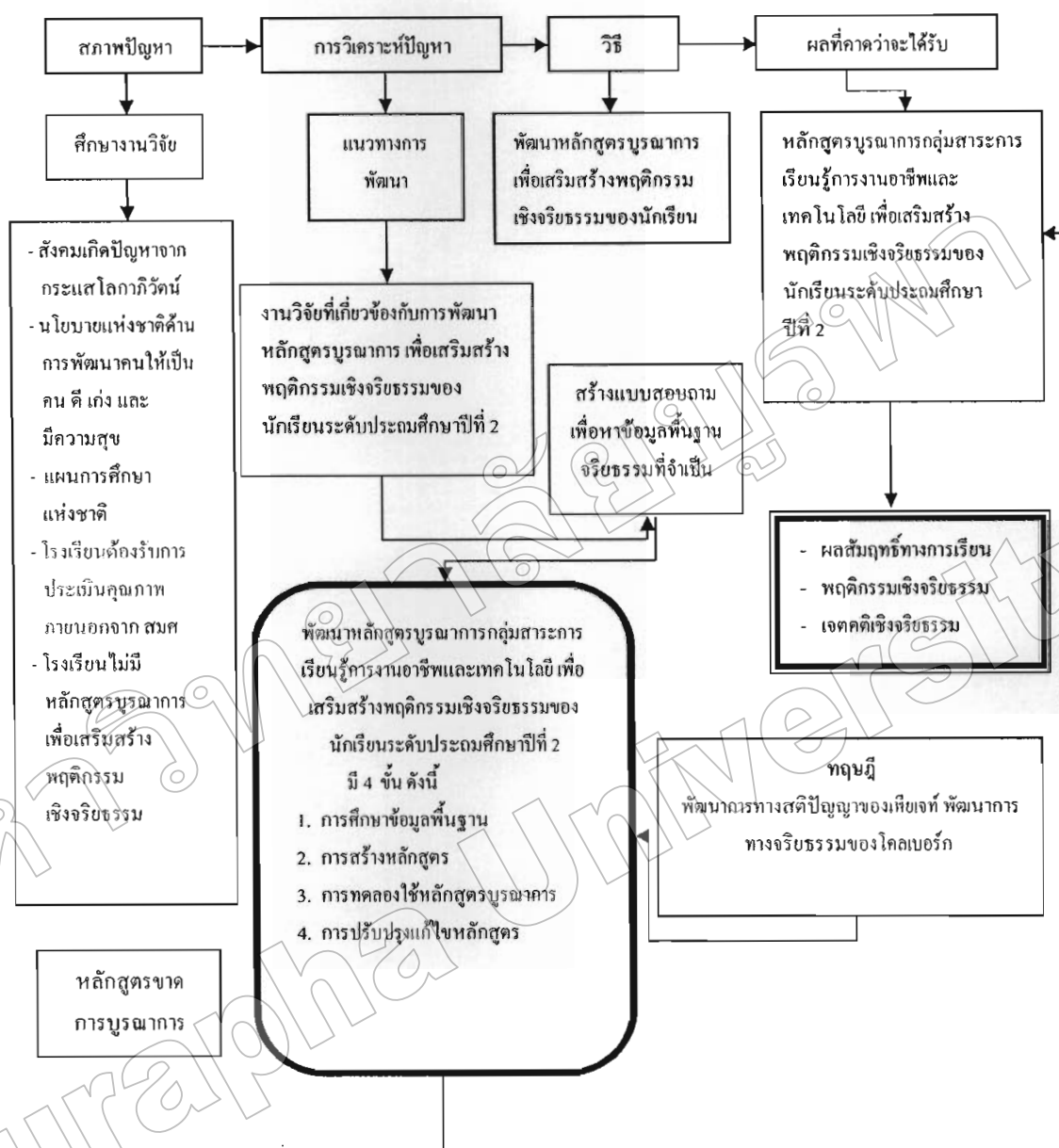
1. นักเรียนที่ได้รับการสอนตามหลักสูตรบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้หลักสูตรสูงกว่ากลุ่มควบคุม

2. นักเรียนที่ได้รับการสอนตามหลักสูตรบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมหลังการใช้หลักสูตรสูงกว่ากลุ่มควบคุม

3. นักเรียนที่ได้รับการสอนตามหลักสูตรบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมีเจตคติเชิงจริยธรรมหลังการใช้หลักสูตรสูงกว่ากลุ่มควบคุม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจท์ (Piaget) และทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg) มาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการที่สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งครูผู้สอนสามารถบูรณาการการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการสอดแทรก (Infusion) ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จริยธรรมที่จำเป็นเร่งด่วนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 คือ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความมีระเบียบวินัย สอดแทรกในเนื้อหาและกระบวนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียนให้เป็นผู้กระทำ (Active Learning) และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Self – Directed Learning) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเชิงจริยธรรมและเจตคติเชิงจริยธรรมของนักเรียนได้อย่างชัดเจน โดยใช้เทคนิคการสอน 7 วิธีเป็นกลยุทธ์ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ คือ 1) กระบวนการกลุ่ม (Group Process) 2) การระดมสมอง (Brainstorming Method) 3) การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion) 4) กระบวนการคิด (KWLH Plus) 5) การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) 6) การสร้างความตระหนัก (Awareness Conformation) และ 7) กรณีศึกษา (Case Study Method) ดังแสดงภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ได้หลักสูตรบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาสามารถนำหลักสูตรบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 2 ที่พัฒนาขึ้นไปจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาจริยธรรมของนักเรียน และปรับใช้กับหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน

3. สถานศึกษาสามารถนำผลการศึกษามาขยายผล และเป็นแนวทางปฏิบัติตามหลักการของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรบูรณาการ เพื่อพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 2

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนากลยุทธ์บูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 2

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 8 ห้องเรียน โรงเรียนคาราสุมุท ศรีราชา ชลบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 2 ห้องเรียน โรงเรียนคาราสุมุท ศรีราชา ชลบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

2.1 การสุ่มเป็นกลุ่ม (Cluster Sampling) นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 8 ห้องเรียน สุ่มมา 2 ห้องเรียน ดังนี้ นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 2/1 และนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 2/6

2.2 การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 2 ห้องเรียน จับฉลากเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน จำนวน 50 คน (นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 2/1) และเป็นกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน จำนวน 50 คน (นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 2/6)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ หลักสูตรบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 2

3.2 ตัวแปรตาม แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่

3.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.2.2 พฤติกรรมเชิงจริยธรรม

3.2.3 เจตคติเชิงจริยธรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **หลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงจริยธรรม** หมายถึง หลักสูตรที่พัฒนารูปแบบการบูรณาการ โดยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานพื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยี โดยสอดแทรกจริยธรรมความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความมีระเบียบวินัย

2. **จริยธรรม** หมายถึง รูปแบบ หรือแบบแผนของการประพฤติ การปฏิบัติที่พึงงามของบุคคลในสังคม ที่ตั้งอยู่บนหลักของศีลธรรมอันดีงาม ทำให้บุคคลอยู่ในสังคมอย่างสันติสุข ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์สุขทั้งบุคคล และสังคม

3. **นักเรียน** หมายถึง ผู้เรียนที่กำลังศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 8 ห้องเรียน โรงเรียนคาราสุมุทร ศรีราชา ชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

4. **แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** หมายถึง เครื่องมือวัดความรู้ของนักเรียน เป็นแบบวัดความรู้ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก ซึ่งเป็นข้อคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามเนื้อหา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้

5. **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจของนักเรียนที่เกิดจากการเรียนรู้ตามหลักสูตรบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งพิจารณาตามคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับเนื้อหา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและจุดประสงค์การเรียนรู้

6. **พฤติกรรมเชิงจริยธรรม** หมายถึง การแสดงพฤติกรรม การประพฤติ ปฏิบัติในทางที่ถูกต้อง ดีงาม และเหมาะสม เป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งประเมินเป็นคะแนนจากพฤติกรรม 3 ด้าน ได้แก่

6.1 **ความซื่อสัตย์** หมายถึง พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนแสดงออก โดยการพูดแต่ความจริง รักษาความสัตย์ รักษาคำพูด และประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสม ตรงไปตรงมา ทั้งกาย วาจา ใจ ต่อตนเองและผู้อื่น และไม่หยิบเอาของผู้อื่นเป็นของตน เมื่อเก็บสิ่งของได้ต้องคืนเจ้าของ หรือส่งครู ขอมรับผิดเมื่อทำผิดและกล่าวคำขอโทษ ปฏิบัติตามข้อตกลงกับเพื่อน ข้อตกลงของห้องเรียน และปฏิบัติงานตามที่ครูมอบหมาย

6.2 **ความรับผิดชอบ** หมายถึง พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนแสดงออก โดยมีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน ด้วยความพากเพียร และมีความละเอียดรอบคอบ ขอมรับผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ทั้งพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น ตั้งใจและเอาใจใส่ในการเรียน

6.3 ความมีระเบียบวินัย หมายถึง พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนแสดงออก โดยการทำตามข้อตกลงของกลุ่ม รู้จักจัดสิ่งต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย รู้จักควบคุม การประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับ กฎหมาย และศีลธรรม ยอมรับฟังความคิดเห็น ของเพื่อนและรู้จักช่วยเหลือตนเอง เก็บสื่อกุศลของเล่นไว้ที่เดิมได้เรียบร้อยเมื่อเลิกใช้แล้ว ทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจจนเสร็จ

7. แบบสังเกตพฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อประเมินระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบบันทึกคะแนนโดยใช้ กฎเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) แบบประมาณค่า 3 ระดับ ประกอบด้วย 3 ด้านคือ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความมีระเบียบวินัย

8. เจตคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึก หรือท่าทีของนักเรียนที่มีต่อบุคคล วัตถุ สิ่งของ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ท่าทีจะเป็นไปในทำนองที่พึงพอใจ หรือไม่พอใจ เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย ชอบ หรือไม่ชอบลักษณะนั้น ๆ เพียงใดต่อจริยธรรมความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความมีระเบียบวินัย

9. แบบวัดเจตคติเชิงจริยธรรม หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อประเมินระดับเจตคติเชิงจริยธรรมของนักเรียน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ ประกอบด้วย 3 ด้านคือ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความมีระเบียบวินัย เป็น แบบทดสอบปรนัย แบบประมาณ 3 ตัวเลือก มีรูปภาพให้เลือกตอบ 3 ตัวเลือก